

Megjelenik hetenként kétszer:

csütörtökön és vasárnap.

Felelős szerkesztő:

SZENDRŐI JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Sopron, Háromhátér 3.

TELEFON 394. SZÁM.

ÚJ ÉLETT

Társadalmi és ismeretterjesztő lap.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . K 8.—

Fél évre. . . . . „ 4.—

Negyed évre. . . . . „ 2.—

Egyes szám ára 8 fill.

Hirdetéseket a lap kiadóhivatala megegyezés szerint felvesz.

Kéziratokat nem adunk vissza

Hódoljunk Rákóczy szellemének!

Irta Csukovits Sándor, főgimn. tanár.

Néhány évvel ezelőtt rajongó szeretettel és a nemzeti kegyelet benső érzésével készültünk a nagy fejedelem fogadására. Öröm töltötte be a nemzet lelkét, hogy visszatér a nagy bujdosó, kinek távozásán kesergett a magyar szív, sirt a magyar nóta.

Amit a nagy fejedelem életében el nem érhetett, elérte kiengesztelés-képen halála után annyi idő múltán: diadallal vonult be a szép Magyarországra. Maga az élő fejedelem, az ország koronás királya hajtotta meg előtte az engesztelés és kegyelet zászlaját.

Fejedelmi fénnel fogadta a nemzet a nagy Rákóczyt, de a külső fénynél fejedelmibb volt a magyar népnek rajongó szeretete, mellyel szabadságának régi, hőselkü védőjét várta. Milyen megható, felejthetetlen jelenetek vésődtek egy-egy állomásnál a szemlélő lelkébe!

Úgy fogadta e nép Rákóczyt, mintha nem is hamvait hoznák vissza,

hanem maga az élő fejedelem vonulna be országába tündöklő dicsőséggel.

S valóban Rákóczy él. Itt él közöttünk, itt él szívünkben, lelkünkben. S mi el nem múló hódolattal vesszük körül a dicsőség fényével övezett alakját. Úgy tekintünk mindig reá, mint a magyar szabadságszeretet, a legfenségesebb elvekhez való törhetetlen hűség, a legnemesebb önfeláldozás s a legbensőbb vallásosság időtlen időnkig tündöklő eszményképére!

Ezzel a lelkünkbe vésődött felfogással s szívünkbe gyökerezett érzéssel hódolunk Rákóczy szellemének.

Ezzel az érzéssel utasítunk vissza minden támadást, mely eszményképünket szívünkben emelt trónjáról lerántani akarja.

Örömmel látjuk a nemzetnek nemes felháborodását, mellyel Szekfünek Rákóczyról szóló dicstelen könyvét fogadta.

Aki Rákóczyról akar írni, az ne lépjen be elfogult lélekkel s a történeti bírálat bármilyen kis hiányával sem nemzeti történelmünk csarnokába, mert megszenteltleníti az igazság templomát.

Nem a mi feladatunk, hogy Szekfü könyvét az elfogulatlan igazság ítéletével sújtsuk. De szent előttünk nemzeti érzésünk parancsszava, hogy tisztelettel hódoljunk nemzeti nagyjaink nagy szellemének, hogy visszautasítsunk minden kísérletet, mely nemzeti ideáljainkat az őket megillető trónról leránthatná.

De van érdeme is Szekfü könyvének. Érdeme, hogy élénkebb életre ébresztette a nemzetben Rákóczy szellemét s így talán megvalósul régi vágyunk, hogy a nagy fejedelem érdemeit hozzá méltó szobor hirdesse az ország szívében.

Rákóczy szelleme erősödjék meg a nemzet lelkében, hogy nemzeti eszményeinkhez egy értelemmel és egy akarattal, törhetetlen hűséggel ragaszkodjunk!

Hittan nélkül.

(Különösen a falusi iskolaszékek figyelmébe!)

Sok szó esik mostanában a vallásotatásról. Valamely páholy mozgósította a progresszista szabadkőműves Czabán Samut, akinek a békésmegyei tanítóegyesületben sikerült valahogy keresztülvinnie egy határozatot, melyben a Tanítóegyesületek Orsz.

Mit beszélnek a kövek Sopronról?

— Irta: Mihályi Ernő. —

Százados köépiletek között járunk s a mindennapi élet kicsinyes vagy súlyosabb természetű gondolatai mégis mennyire elterelik figyelmünket városunk multjáról. Pedig saxa loquuntur, a kövek beszédesebbek, csak érteni kell nyelvükön. A rómaiak hittek a laresekben, a házak, utak, utcák védőisteneiben, folyton összeköttetésben álltak velük, áldozatokat mutattak be nekik, várták jó sugalmaikat, kérték áldásukat. Nagyon helyesen! Mert ahol egyszer az ember megfordul, onnan többé a történelem szelleme el nem távozik. Állj meg csak a régi emlékek előtt, ajkad elhallgat, lelked sajátos beszédet kezd. Az emlékek szólnak hozzá. Régi várban a merengő lélek harci zajt, fegyvercsörgést, diadalmas lármát, sebesültek halálhőrgését hallja, látja a vastag falak ellenálló erejét, figyel az idők tanuinak, a porladó köveknek érdekes elbeszélését, mint a gyermek, ki öregapja vagy a félkezű koldus, a negyvennyolcas agg harcos mellé telepszik s kitarja lelkét a történelem szellemének.

Városunk is hű öre a mult hagyományainak. Történelmi levegő járja át, történelmi hangulat él köveiben, házaiban, épületeiben; bárhová lépünk utcáiban s vidékein, átölel bennünket a mult lelke. Négyöt ezer esztendő kulturájáról számol be minden talpalatnyi föld. Időnkint megnyitja méhét s irásnál igazabb bizonyosságot tár a büszke modernnek elé régi korok értékes műveltségéről. Ki tudja, a fertőmenti dombhát nem rejt-e régi kőkori barlanglakásokat? Ha illatos gyöngyvirágot szedni a balli erdőt s a Dudlest járjuk, az újabb kőkor emberének sírjait tapossuk. Bronzkori emlékeket takar a Szt. Mihály és bécsi kapu közti városrész s a fegyház táján a pozsonyi út mindkét oldalán, valamint a csallánkerítől délre eső dombon bronzkori műveltség uralkodott. Egy szép séta a hallstatti kultúra európaszerte híres nekropolisára, a Várhelyre, Burgstallra visz bennünket. A régiebb vaskor embere lakott itt; eszközei még bronzból valók, de ékszerei már vasból készülnek. Gyönyörködünk sáncaikban, végigjárjuk e hatalmas földhánysásokat s keresve keressük, fűrkezzük a két, háromezer év iszapja takarta vermeiket. Gondolatokkal, érzelmekkel terhesen bandukolunk végig a

kétszáz sirhalomból álló őskori temetőn. Minden kis hant, amit a kezünkbe veszünk, egy porladó szív, mélytűzű szem, gondolkodó agy, munkáskéz vagy legalább is emberérintette ezer és ezeréves emlék. Ilyen régi vaskori tanya volt a Károly-magaslaton is. Nem tudom, eszébe jut-e a játékos diákseregnek, mikor ellepi a bécsi dombot, hogy ott valamikor, az újabb (la Tène) vaskorban kelta népek tanyáztak, kiknek már vasfegyvereik, s vasszerszámaik voltak, kik ezüstpénzt vertek, edényeiket már nem szabad kézzel, hanem koronggal készítették stb. Virágzó telepük volt a keltáknak a mai Sopron helyén is, Scarbant; Kr. e. 14-ben már a római veteránok telepe, Scarbantia. Földrajzi fekvése jelzi fontosságát Pannoniában. Csomópontja annak az úthálóznak, mely északon Carnuntumból (Petronell), keleten Arrabonából (Győr), délen Sabariából, délnyugaton Pettoviából (Pettau) indul meg. Feliratos emlékei s a megszámlálhatatlan s gazdag változatú leletek, épületmaradványok a Papréten, Deáktéren, Csengeri utcában, a belvárosban, továbbá a siremlékek jelzik azt az előkelő municipális életet, mely a római várfal védelme alatt városunkban folyt. De a római kultúra emlékeinek java-

Likőrök, pezsgők, borok, compotok, bonbonok, felvágottak, konzervek, szalámi és mindenféle sajtok legnagyobb választékban kaphatók

Gruber János

csemegekereskedésében

Megyei telefon 375.

Sopron, Várkerület 131. szám.

Szövetségének elnökét, a szintén páholy-mester Moussong Gézát felszólítják, hogy az iskolák államosításának és a vallástannak az iskolából való kiküszöbölése kérdését tűzze napirendre. E kérdés barátai az Új Korszakban, a Világban, a Magyarországon, a Tanító c. egyh. hivatalos lapban ütötték a dobát. Utóbbi lapban a vallás-oktatás egy-két híve is felszólalt, de olyan nagyképpien okoskodó, türelmetlen hangú válaszokat kapott, hogy jobbnak látta elhallgatni, hadd örvendeztessék meg egymást a tudákos vallásgyűlölők minden olyan ellenvélemény nélkül, amellyel szokott „főlnyes“ modorukban „bánhatnának el.“ A kérdést föl is vetették hivatalosan, ámde a tanító-egyesületek jó nagy része, köztük a Sopronvármegyei Alt. Tanítóegyesület is, a napirendről való levétel mellett foglalt állást. Nehogy a harc valahogy elcsendesüljön, most a fővárosi tanítószágot léptették föl a páholyos iskolakérdés érdekében. „És lőn nagy harc.“ Néhány száz élelmes ember a tömeg nemtörődömsége folytán progresszista elnökséget ültetett a budapesti több ezer főnyi tanítószágot vezető polcára és ok, akik a maguk személyére nézve tiltakoznának az államosítás és állami tanítói fizetés ellen, az ország nem fővárosi tanítói és iskolái számára a szent kultúra nevében követelik az államosítást minden vonalon, mint előlépcsőjét a vallásoktatás számüzésének. Budapest jóérzésű tanítószágonak egyik csoportja, a Keresztény Tanítók egyesülete, nagyszabású gyűlést hívott erre össze, melyen a szülők ezrei tiltakoztak a vallásellenes mozgalom ellen. De ez a tiltakozás nem fogja kijózanítani a „nekilekesülteket.“ A minisztertől sem ijedtek ok meg, hiszen alaposan „kioktatták“ magát a minisztert is, mikor meg akarta tiltani, hogy a gyűlésen ezeket a vallásellenes tételeket tárgyalják.

Annyit törődnek az alapszabályok lelkiismeretes betartásával, a törvény és miniszteri rendelet tiszteletével, más embertársuk meggyőződésének tiszteletbentartásával és mások jogainak érintetlenségével, mint akár Carson vezetése alatt az ulsteriek. Akármit mond a törvény és a nemzet többsége, ha nem az ő fejük szerint történik, a testvérharcotól sem riadnak vissza.

része még négy, öt méterrel a mai belváros szintje alatt alussza álmát, várva a föltámadást; addig is mint a mult kísértő árnyai zsongják körül az emberek lelkét, kik megilletődve hallják szavukat a régi kulturáról. A rómaiak bukása után a népvándorlás majdnem minden törzse vendégszerpelet Sopronban. Állomásoztak itt a quadok és markomannok, szarmaták és vandalok, nyugati gótok és a hunnok, a keleti gótok és a longobardok, a frank és a német telepesek; muzeumunk örzi emléküket. A darufalvi lelet s a Cundpald-kehely mellett sok fülbe- és fülrevaló, nyak, kar, lábperec, csatt, övdísz, szíjvég, ruhakapocs, érem stb. hirdeti művészetüket, a trébelést, a cizellálást, dömőközést, rekesztvösmunkát, bőrtűsmunkát, poncolást és a kibéllést. De történelmi szempontból is érdekes következtetéseket lehet belőlük vonni. Pl. a hasfalvi közlegelőn homokásás közben nem régiben talált vagyontérő bronzkultusztárgyról megállapították, hogy hozzá teljesen hasonló a stockholmi muzeum kincse. Ez mindenesetre bizonyítja, hogy a Kr. e. 2000 év körül a mi vidékünkön az északi vidékhez hasonló kultúra, hasonló műveltségű nép élt. Szóval sem a déli, sem az északi, sem a keleti művelődés vagy műveletlenség áramlatai nem vonultak át Sopronon nyomtalanul. A görög-római, a római-germán kultúra egyképen betért és időzött városunkban. S mióta a nyugati civilizáció munkásai közé a magyarok is beálltak, mint a nyugati műveltség kapuja folyton lépést tart a korban idősebb és műveltségben hatalmasabb nyugattal.

(Vége következik.)

A jobbérzésű tanítószágot megdöbbenve látta, hogy a miniszteri tilalom letiprói szabadon gyülekezhetnek s máig sem vonták őket felelősségre. A vidéki tanítószágot ugyan megtehetné, hogy határozott állást foglalna a mozgalom ellen, de erre aligha kerül a sor. Ugyanis a vallásoktatás kiküszöbölését összekapcsolták az általános iskolaállamosítás kérdésével. Az államosítás pedig a kath., evang., izr., községi és egyéb tanítók tizezreinek forró óhaja, hő kívánsága. Nem azért, mivel közönyöseket volnának vallásuk iránt, vagy annak ellenségei lennének. Hanem azért, mert a felekezeti iskolának jellegét ok szenvedik meg, a felekezeti jellegnek arát ok és családjuk adják meg.

A felekezeti iskolák ugyanis a törvény engedélyének kihasználásával jóval kevesebb fizetést adnak tanítóiknak (Sopron a ritka kivételek közé tartozik, bár újabban itt is bonyadalmos a helyzet), ebbe a fizetésbe azonban beszámítják a kántori jövedelmet is, tehát kántori munkát is teljesítenek érte. Ritkán adnak igazgatói díjat, még ritkábban családi pótlékot, úgyhogy a tanítók legnagyobb része azért, hogy felekezeti iskolánál működik, évente 600—800—1000 koronával kevesebbet kap, mint ugyanabban a községben vagy járásban működő állami kartársa. Mikor ennek a különbözethez megadását a miniszter is, az egyes főpásztorok körlevele is ajánlotta az iskolafenntartóknak, legtöbbször süket fülekre talált, néhány pedig 100—200—300 koronás segéllyel akarta tanítóit kielégíteni. Csak itt-ott akadt iskolafenntartó (pl. Győr, Rajka), aki még nagyobb hitközségi adótól sem riadt vissza, csakhogy tanítója ne szenvedjen rövidséget. A többi tanító azonban, akinek családja megcsenvedt a 600—800—1000 koronás különbözethez hiányát, könnyen megtántorodik a kísértő lármára és az államosítással együtt akaratlanul is hívójévé számít a vallásoktatás kiküszöbölésének. Ha tehát a kath. közönség, a kath. szülő a „hittan nélküli“ mozgalom híreit olvassa, ne feledkezék meg a föntiek megfontolásáról sem, mert a felekezeti tanítószágot erősítése a legbiztosabb védelem a hittan-ellenesek táborozásai ellen.

Szentmihályi.

Nők világa.

Nevelési hibák a szülői házban.

Általános az ifjuság féltelensége és romlottsága miatt való panasza. Ha már Petőfi jóval egy fél századdal ezelőtt így sóhajtott fel: „Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága, — Avagy virág vagy te, hazám ifjusága?!“ — akkor fokozottabb mértékben illik ezen kérdés feltevése a mai viszonyokhoz. Aggodalommal tölti el lelkünket mai fiatalságunk élete. A hibát a legtöbbben oly tényezőkből keressük, melyek e szomorú valóságnak éppen nem, vagy talán csak csekély mértékben az okozói. Nevezetesen az iskola az, mely a társadalom, a szülők részéről sokszor nagy támadásnak van kitéve, mintha minden bajnak forrása ott fakadna; a tanítót nemtörődömséggel, szakavatatlansággal s nem tudom miféle hibákról vádolják, pedig a legjobb, a legbuzgóbb tanító nevelői munkája meddő, ha a társadalom, a család részéről nem nyer támogatást, segítséget. Akik ity jogtalan gyanúsítással élnek, pillantsanak egyes családok életébe; bizonyosan ott találják meg a bajok igazi forrását. Talán kissé furcsán hangzik, ha előre azon szomorú valóságot konstatalem, arra a meggyőződésre fognak jutni, hogy sokszor tekintélyes, jóra való családokban is, mintegy tervszerűen tanítják gyermekeiket nagy és veszélyes hibákra, bűnökre. Ott tanulja meg már zsenge korban az akaratosságot, engedetlenséget, hiúságot, élvezetvágyat, hazugságot, bosszuvágyat, irigységet. „En drága gyermekemet

ilyenekre tanítom?! Ki meri ezt nekem mondani?!“ — gondolja sok szülő. Megengedem, hogy szándékosan nem történik, de megtörténik s ezen állításomat be is fogom bizonyítani.

Itt van egy kedves gyermek, a szülők öröme, boldogsága; rajongva szeretik szinte félve lesik, hogy minden kívánsága teljesedjék. Oh dehogy szabad a drága magzatnak egy kívánságát megtagadni! Ha aztán olyant kíván, amit józan gondolkodás mellett mégsem lehet megengedni, jelentkezik ezen túlságos szeretettel való nevelés eredménye: az akaratosság. Irmuska tejet akar; egyszerre legjobb szándék mellett sem haphatja meg; mikor a szorgos mama kis idő múlva elhozza, — fellöki a csészét. A „jó“ mama biztatja vigasztalja és — más tejet hoz neki. — Józsi alig két éves, de ha nem megy minden kis feje szerint, egész nap képes dacolni; még akkor sem felel, ha kérdezik. Az anyja bizonyos önértéssel dicsekedve mondja: ép olyan mint az apja. — Feri Józsinak ellentéte. Jól tudja, ha sír, lármáz, akkor megkap mindent. Az egész háznép fél a kis zsarnoktól. Ohajtva várják azon időt, mikor iskolába fog járni; ott majd leszoktatják akaratosságáról. Mivel pedig az iskolában rendnek kell lenni, akarata nem teljesülhet mindig s azért ellenkezésbe jön tanítójával, kis társaival. A tanító, — hallatlan, — még meg is bünteti, a társai nem szeretik, azért megúntja, megutálja az iskolát, tanítóját, gyermektársait. Későbbi életében is e miatt számtalan kellemetlenségnek lesz kitéve s ennek oka a szülők túlságos engedékenysége által nagyra nevelt akaratosság. Minden szülő, aki igazán és nem „majomszeretettel“ szereti gyermekét, ha észreveszi akaratosságot, erőlyesen hozzálát annak kiirtásához. Ne riadjon vissza a büntetéstől sem, hisz a Szentírás mondja: „Aki a vesszőt kiméli, fiát gyűlöli.“

Amint az akaratosság, úgy az engedetlenség is legtöbbször az elhibázott családi nevelés következménye. Sok családban a gyermekeknek minden meg van engedve. Ha kicsiny, úgy azt mondják: még nem érti; ha 3—4 éves: még ráér, ha majd megnyílik az esze belátja, hogy engedelmessékedni is kell. S amikor iskolába kerül, sokszor már oly mély gyökeret vert lelkében az engedetlenség, hogy a tanító is csak nehezen bír vele. Más családban meg folyton parancsolnak. Sokszor olyant is, amit igazán nem lehet megtenni. Pontos engedelmességet ilyen szülő nem követelhet. A gyermek közömbös lesz, nem figyel a parancsokra, hanem azt teszi, ami neki tetszik. Még rosszabb, ha atya és anya parancsok osztogatásánál ellenkezésbe jutnak egymással. Az atya parancsol, az anya meg pártfogásba veszi a szófogatatlant. Ilyen eljárás által a szülők tekintélye csorbát szenved, minek következménye a nyílt ellenszegülés. Aki tehát engedelmességre akarja nevelni gyermekét, legyen parancsok osztogatásában rövid és következetes. Ezáltal a szülői tekintély fentartva marad s a tekintéllyel párosult szeretet fogja eredményezni a mindennél becsesebb gyermekded engedelmességet.

A hiúság is a mai ifjuságnak egyik főhibája. Már igen korán jelentkezik s így azon látszatot kelti, mintha a gyermekkel már veleszületett volna, pedig ez is csak belenevelődött a fogékony lélekbe. Alig tanul meg járni, a gondos anya azon van, hogy gyermekével mindenhol feltűnést keltsen; a divat minden változatának hódol, csakhogy gyermekét mindenhol megcsodálhassák. „Milyen „csecse, hercig vagy ma“, „de helyes az a ruha rajtad!“, „milyen szép hajad van“, — melyik anya nem mondta ezt már gyermekének?! Es a gyermek?! Öntetszelgással tekint magára; ha társánál szebb ruhát lát, irigy szemmel néz rá és később már követeli, hogy mindent megkapjon, amivel hiúságát kielégítheti.

Az élvezetvágy gyökere is az elhibázott családi nevelésben keresendő. Már a legzsengőbb korban is elkényeztetik a gyermeket. Majdnem minden héten kap új játékszert; az iskolásokat elviszik színházba, moziba; a 9—10 éves gyermekeket órával, gyűrűvel ajándékozzák meg; 10—12 éves korban elviszik tánciskolába, estélyekre, bálókra. Ezen hibás nevelés következménye, hogy amikor a rendes körülmények közt nevelt gyermeknek még ilyenekről tudomása sincsen, addig ez a szegény „kis öreg“ mindezekben nem talál örömet, mert már megszokta és megúnta. Ha azután hiányzik a nevelésben az igazi vallásosság, akkor az ilyen ifjú és leány rövid idő múlva megújja saját magát, megújja a világot, megújja az életet.

A hazugságot is sokszor már a szülői házban tanulja meg a gyermek. „Mondd, hogy nem vagyok itthon;“ mondd a tanító úrnak: „rosszullét miatt nem voltál iskolában.“ Ne csodálkozzunk, hogy a gyermek alkalomadtán szintén hazugsággal segít helyzetén. A túlságos szigor is hazugságra bírhatja a gyermeket. „Aki azt tette, azt alaposan elverem.“ Hogy a gyermek erre azt feleli: „én nem voltam“, az bizonyos. — Máskor még éppen kész hazugságot adnak a gyermek elé. „Ugy-e nem te törted el ezt a szép tálat; ezt bizonyára az az ügyetlen cseléd tette.“ Hogy a gyermek helybenhagyja — természetes dolog. — Jancsi legyet akar fogni; eldönt egy szép virágtartót, az földre hull és eltörik. Sirva vallja be, hogy ő tette. Az anya haragjában azzal akarja vigyázatoságra tanítani, hogy érezteti vele a bot hatását. A következő esetben a macska döntötte el.

Néha egész öntudatlanul bosszúra tanítják gyermekeiket. Ha valamely tárgy pl. asztal, szék által kis sérülést szenved, ezzel vigasztalják: ez a csunya szék csak várj, jól megverem. A bosszúvágy kielégítésre talál, a gyermek abbahagyja a sírást, lelke azonban nem nemesedett, hanem csak kárt szenvedett.

Az irigységet is beleplántálják a gyermeki lélekbe. Számtalanszor lehet hallani: „Csak volna nekünk az, ami ezen családnak van. Nem dolgoznak sokat, mégis jó megy sorsuk; mi pedig fáradunk éjjel-nappal, mégsem jutunk semmire; de már ilyen a világ rendje, a rosszak részesülnek minden földi jóban, a jók meg szükségét szenvednek.“ Étkezés alkalmával is nem ritkán irigységet támasztanak a gyermekekben. „Ha te nem eszed meg, odaadom testvérednek, vagy megeszem magam.“ A kis nebulo inkább maga fogyasztja el, ha nem is kell neki, mintsem másnak átengedné. Nagy mértékben felkeltheti az irigységet, ha a szülők akár milyen tekintetben kivéltet tesznek gyermekeik közt. Szent kötelességük mind-egyiket egyformán szeretni, mert a részrehajtás elfojtja a gyermeki szeretetet és egyetlenséget támaszt a testvérek közt.

Jóakarattal utaltam ezen néhány legfontosabb nevelési hibára. Végül egy csodaszert szeretnék ajánlani minden szülőnek, hogy gyermekéből boldog embert nevelhessen. Tekintsék gyermeküket Istentől rájuk bízott drága kincsnek; gondoljanak arra, hogy egykoron számot kell adni, miképpen bántak ezen szent birtokkal s azért neveljék őket őszinte, mély vallásosságra. Csak a mélyen vallásos ember tud a kísértések ellen sikerrel küzdeni, megpróbáltatásokban helyt állani és fájdalmak idején vigaszt találni. „Az erős nemzetnek talpköve a tiszta erkölcs;“ vallásosság és erkölcsösség pedig egy fogalom. Ha tehát ilyen vallásos-erkölcsösségre nevelő családokból áll nemzetünk, akkor megszűnik Petőfi panasza és eljött Vörösmarthy szerint: „A jobb kor, mely után búzgó imádság epedez százezrek ajakán!“

Schwarz Mária
tanítónő.

Vasárnapi krónika.

Sok rendbeli értéket rejteget falai közt ez a város, anyagiakat és erkölcsieket egyaránt. És sajnós! bár nem szinmagyar minden érzésünk, egy fajmagyar tulajdonsággal mégis dicsekedhetünk, azzal t. i., hogy szívesen szólunk meg és szólunk le mindent, a mi itthon, itt Sopronban születik meg, él és virul. Amikor tavaszidőben kizöldel a lankás domboldal és butor-holmival megrakott szekerek karavánja vontatja kifelé a nyaralás szükségességeit, boldog löwer-tulajdonosok és bérlők tuskulánumbába: felragyog mindnyájuk tekintete! Benschlössl és „hergelaufen“ megtelepedettek egyértelműleg dichymnuszt zengünk a mi Isten áldotta vidékünk gyönyörűségeiről. Egy szív — egy lélek vagyunk Sopron természeteti szépségeinek magasztalásában.

Igazában csak az ismeri a mi ridegnek híresztelt városunkat, a kinek volt módja, erdei sétatútajainkon barangolni, aki végigtekinthetett virágos kertjeink, löwereink hosszú során és veréjtéktől gyöngyöző homlokát valamely környékbeli magaslat ormán csapongó szellő hűsítette.

Sokszor siránkozunk azon, hogy miért nem tudjuk a nyaralók ezreit idecsodítani, hogy miért nincs bennünk is annyi üzleti élelmesség, mint példának okáért: osztrák szomszédainkban, akik bizony a kényelemnek legelemibb feltételeit is nélkülöző falvaikat is sorjában nyaralóhelyekké avansztatják (legtöbnyire ugyan csak címmel, jelleg nélkül).

Irtak már hozzáértőbbek, erről a tárgyról — sokszor és sokat és helyiérdekű egyesületeink közül a turista egyesület, a szépítő egyesület, nem különben a löwer-érdekeltség is megtett minden telhetőt. A sok buzgólkodásnak eredménye minden esetre, hogy lassan-lassan mind-többen keresik fel városunkat pár hétre, avagy pár hónapra pihenés, üdülés céljából.

Itt megforduló vendégeink hazatérve, persze feltárják otthon itteni élményeiket, beszélnek rólunk, szokásainkról, jó és rossz tulajdonságainkról.

Nem lehet — ügyebár — közömbös, mily véleményt támasztottunk ezekben az idegenekben s bizonyára nagyon is kívánatos, hogy kedves emlékekkel távozzanak nyaralóink és ne költsék odaahaza rossz hírünket.

És — mélyen tisztelt olvasó megbocsáss — tán jóleső érzés volna, ha sok egyéb dicséreten felül azzal emlékeznének meg rólunk: „ez a Sopron ma már tulajdonképpen magyar város!“ Tudom: jó részét a nyaraló közönségnek Ausztria szolgáltatja és azt is megértem: előnyünkre válik, hogy itt a magyarul nem értő és nem beszélő is boldogul, de még annak a külföldinek szemében is több a becsületünk, ha ebben a városban tartózkodása idején érzi némiképp a magyar kultúra, a magyar lélek kisugárzását.

És itt — kérem alázattal — ne méltóztassanak mosolyogni: egy csekélyke semmiségre hívjuk fel különösen a szépítő egyesület kegyes figyelmét. Nyaralóink egy részének homlokzatáról büszkén villog felénk egy-egy kedvesen megválasztott név és — ah — a legszebb épületek egyik-másikán — bizonyára nem céltudatos szándékosságból — csakis németnyelvű felírás díszel.

Szörszálhasogató aprólékoskodás vádjával illetés tán, kedves olvasó, ám elhidd: vagyunk Sopronban egynéhányan, akik az erdő fenséges csendjét kettőzött áhitattal fogjuk ünnepelni, ha ezeken a kis palotákön felragyog a magyar név is! Azután megtudnánk valahogy próbálni, amint a „művelt nyugat“ népei teszik: ünnepnap fellobogóznánk nyaraló házainkat,

milyen festői, milyen szemet gyönyörtető, mikor lágy szellő lengeti a háromszínű lobogót...

A szépítő-egyesület lelkes, a szép iránt érdeklődő elnökének jóindulatába ajánljuk szerény sorainkat. Most készülnek a virágnapra. Virág, virágcsokor a magyar nyelv is, a magyar lobogó is!

Tass Huba.

Hirek.

A király állapota. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Öfelsége éjjeli nyugalma állandó köhögés zavarta. A felség állapotában egyébként nincsen változás. Étvágy és erőállapot, valamint közérzet kiélegítő.

A delegációba beválasztották Esterházy Miklós herceget és Solymsy Ödön báró országgyűlési képviselőnket.

Személyi hírek. Solymsy Ödön báró országgyűlési képviselőnk tegnap Sopronban tartózkodott és résztvett a megyei állandó választmány ülésén. — Dr. Kohl Medárd c. püspök a szt. benedekrendiek vendégeként néhány napig városunkban tartózkodott. — Dr. Wallner Ignác a soproni áll. főreáliskola igazgatója nyugalomba vonult. Távozásával nagy veszteség éri az intézetet, melynek 44 éven át talán a legbuzgóbb, legmunkásabb tagja volt; mint igazgató 17 évig állt az intézet élén, melynek ügyeit kiváló szakértelemmel, ritka ügybuzgósággal s a legnagyobb tapintatossággal intézte; a tanulóifjúsággal szemben való viselkedése az atyai szigorúsággal párosult szeretet volt; tanártársaival szemben a legnagyobb kollegialitás szelleme hatotta át; a szülőkkel és a nagyközönséggel való érintkezésben a legelőzékenyebb, legudvariasabb volt; mindegyik kiváló egyéni tulajdonságainál fogva nemcsak a felsőbb tanhatóság elismerését és méltánylását érdemelte ki, hanem városunkban is osztatlan szeretetet és tiszteletet vívott ki magának; szaktudása és a tanítás terén elért kiváló sikerei úgy az összes középiskolákban, mint az egyetemeken országosan ismertté és becsültté tették nevét. Kívánjuk, hogy hosszú fáradságos és sikeres munkássága után a jól megérdemelt nyugalmat minél tovább élvezze. — A főreáliskola ideiglenes igazgatójává Dr. Stodolny Gyula tanár neveztetett ki, aki remélhetőleg rövid idő alatt véglegesen is méltó utódja lesz nagynevű és kiváló elődjének.

Hivatalos látogatás. Nagy Mihály újonnan kinevezett felsőkismartonhegyi prépost a városi hatóságok vezető személyeinél hivatalosan tiszteletet.

Uj postafőnök. A kereskedelemügyi miniszter M i s u r a y Ágost budapesti segéd-titkárt felügyelővé nevezte ki és áthelyezte főnöki minőségben a soproni 1. számú postahivatalhoz. Az új főnök rövid időn belül elfoglalja állását.

Kinevezés. Szupper Ferencet, a premonstreirend csornai egyházi karnagyának fiát, a loretomi fiúnevelő-intézet tanítójává neveztek ki.

Közgyűlés. A polgári iskolai tanárok országos egyesületének sopron- és vasvármegyei fiókja május 2-án délelőtt 10 órakor tartja évi közgyűlését a helybeli polgári fiúiskola tornacsarnokában.

A megyei állandó választmány Dr. Baán Endre főispán elnöklése alatt e hó 24-én a vármegyei költségeloirányzat, alapok és alapítványok ügyében ülést tartott.

Szépítőegyesületünk Dr. Baán Endre főispáné, Dr. Töpler Kálmán polgármesteré és Dr. Heimler Károly főkapitány védnöksége mellett f. évi április hó 24-én délután 4 órakor a városháza nagytermében a rendezendő virágnapok tárgyában impozáns ülést tartott, melyen már ezen első alkalommal is számra nézve 150, vagyis

Szövetségének elnökét, a szintén páholy-mester Moussong Gézáét fölszólítják, hogy az iskolák államosításának és a vallástannak az iskolából való kiküszöbölése kérdését tűzze napirendre. E kérdés barátai az Új Korszakban, a Világban, a Magyarorszában, a Tanító c. egyl. hivatalos lapban ütötték a dobot. Utóbbi lapban a vallásoktatás egy-két híve is fölszólalt, de olyan nagyképpen okoskodó, türelmetlen hangú válaszokat kapott, hogy jobbnak látta elhallgatni, hadd örvendeztessék meg egymást a tudákos vallásgyűlölők minden olyan ellenvélemény nélkül, amellyel szokott „főlnyes” modorukban „bánhatnának el.” A kérdést föl is vetették hivatalosan, ámde a tanító-egyesületek jó nagy része, köztük a Sopronvármegyei Alt. Tanítóegyesület is, a napirendről való levétel mellett foglalt állást. Nehogy a harc valahogy elcsendesüljön, most a fővárosi tanítószágot léptették föl a páholyos iskolakérdés érdekében. „És lőn nagy harc.” Néhány száz élelmes ember a tömeg nemtörődősége folytán progresszista elnökséget ültetett a budapesti több ezer főnyi tanítószágot vezető polcára és ők, akik a maguk személyére nézve tiltakoznának az államosítás és állami tanítói fizetés ellen, az ország nem fővárosi tanítói és iskolái számára a szent kultúra nevében követelik az államosítást minden vonalon, mint előlépcsőjét a vallásoktatás számüzésének. Budapest jóérzésű tanítószágonak egyik csoportja, a Keresztény Tanítók egyesülete, nagyszabású gyűlést hívott erre össze, melyen a szülők ezrei tiltakoztak a vallásellenes mozgalom ellen. De ez a tiltakozás nem fogja kijózanítani a „nekilekésülteket.” A minisztertől sem ijedtek ők meg, hiszen alaposan „kioktatták” magát a minisztert is, mikor meg akarta tiltani, hogy a gyűlésen ezeket a vallásellenes tételeket tárgyalják.

Annyit törődnek az alapszabályok lelkiismeretes betartásával, a törvény és miniszteri rendelet tiszteletével, más embertársuk meggyőződésének tiszteletbentartásával és mások jogainak érintettségével, mint akár Carson vezetése alatt az ulsteriek. Akármit mond a törvény és a nemzet többsége, ha nem az ő fejük szerint történik, a testvérharcotól sem riadnak vissza.

része még négy, öt méterrel a mai belváros szintje alatt alussza álmát, várva a föltámadást; addig is mint a mult kísértő árnyai zsongják körül az emberek lelkét, kik megilletődve hallják szavukat a régi kulturáról. A rómaiak bukása után a népvándorlás majdnem minden törzse vendégszerepelt Sopronban. Állomásoztak itt a quadok és markomannok, szarmaták és vandalok, nyugati gótok és a hunnok, a keleti gótok és a longobardok, a frank és a német telepések; muzeumunk örzi emléküket. A darufalvi lelet s a Cundpald-kehely mellett sok fülbe- és fülrevaló, nyak, kar, lábperec, csatt, övdísz, szíjvég, ruhakapocs, érem stb. hirdeti művészetüket, a trébelést, a cizellálást, dömőközést, rekesztövmunkát, börtüsmunkát, poncolást és a kibélelést. De történelmi szempontból is érdekes következtetéseket lehet belőlük vonni. Pl. a hasfalvi közlegelőn homokászás közben nem régiben talált vagyontérő bronzkultisztárgyról megállapították, hogy hozzá teljesen hasonló a stockholmi muzeum kincse. Ez mindenesetre bizonyítja, hogy a Kr. e. 2000 év körül a mi vidékünkön az északi vidékhez hasonló kultúra, hasonló műveltségű nép élt. Szóval sem a déli, sem az északi, sem a keleti művelődés vagy műveletlenség áramlatai nem vonultak át Sopronon nyomtalanul. A görög-római, a római-germán kultúra egyképen betért és időzött városunkban. S mióta a nyugati civilizáció munkásai közé a magyarok is beálltak, mint a nyugati műveltség kapuja folyton lépést tart a korban idősebb és műveltségben hatalmasabb nyugattal.

(Vége következik.)

A jobbérzésű tanítószágot megdöbbenve látta, hogy a miniszteri tilalom letiprói szabadon gyülekezhetek s máig sem vonták őket felelősségre. A vidéki tanítószágot ugyan megtehetné, hogy határozott állást foglalna a mozgalom ellen, de erre aligha kerül a sor. Ugyanis a vallásoktatás kiküszöbölését összekapcsolták az általános iskolaállamosítás kérdésével. Az államosítás pedig a kath., evang., izr., községi és egyéb tanítók tizezreinek forró óhaja, hő kívánsága. Nem azért, mivel közönyösek volnának vallásuk iránt, vagy annak ellenségei lennének. Hanem azért, mert a felekezeti iskolának jellegét ők szenvedik meg, a felekezeti jellegnek árát ők és családjuk adják meg.

A felekezetek ugyanis a törvény engedélyének kihasználásával jóval kevesebb fizetést adnak tanítóiknak (Sopron a ritka kivételek közé tartozik, bár újabban itt is bonyadalmas a helyzet), ebbe a fizetésbe azonban beszámítják a kántori jövedelmet is, tehát kántori munkát is teljesítetnek érte. Ritkán adnak igazgatói díjat, még ritkábban családi pótlékot, úgyhogy a tanítók legnagyobb része azért, hogy felekezeti iskolánál működik, évente 600—800—1000 koronával kevesebbet kap, mint ugyanabban a községben vagy járásban működő állami kartársá. Mikor ennek a különbözethez megadását a miniszter is, az egyes főpásztorok körlevele is ajánlotta az iskolafenntartóknak, legtöbbszörüket süket fülekre talált, néhány pedig 100—200—300 koronás segéllyel akarta tanítóját kielégíteni. Csak itt akadott iskolafenntartó (pl. Győr, Rajka), aki még nagyobb hitközségi adótól sem riadt vissza, csakhogy tanítója ne szenvedjen rövidséget. A többi tanító azonban, akinek családja megsemmisül, a 600—800—1000 koronás különbözet hiányát, könnyen megtántorodik a kísértő lármára és az államosítással együtt akaratlanul is hívójévé számít a vallásoktatás kiküszöbölésének. Ha tehát a kath. közönség, a kath. szülő a „hittan nélküli” mozgalom híreit olvassa, ne feledkezék meg a föntiek megfontolásáról sem, mert a felekezeti tanítószágot erősítése a legbiztosabb védelem a hittan-ellenesek tábor-szaporítása ellen.

Szentmihályi.

Nők világa.

Nevelési hibák a szülői házban.

Általános az ifjuság féktelensége és romlottsága miatt való panasz. Ha már Petőfi jóval egy fél századdal ezelőtt így sóhajtott fel: „Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága, — Avagy virág vagy te, hazám ifjusága?!”, — akkor fokozottabb mértékben illik ezen kérdés feltevése a mai viszonyokhoz. Aggodalommal tölti el lelkünket mai fiatalitásunk élete. A hibát a legtöbbször oly tényezőkben keressük, melyek e szomorú valóságnak éppen nem, vagy talán csak csekély mértékben az okozói. Nevezetesen az iskola az, mely a társadalom, a szülők részéről sokszor nagy támadásnak van kitéve, mintha minden bajnak forrása ott fakadna; a tanító nemtörődőséggel, szakavatlansággal s nem tudom miféle hibákról vádolják, pedig a legjobb, a legbuzgóbb tanító nevelői munkája meddő, ha a társadalom, a család részéről nem nyer támogatást, segítséget. Akik ity jogtalan gyanúsítással élnek, pillantsanak egyes családok életébe; bizonyosan ott találják meg a bajok igazi forrását. Talán kissé furcsán hangzik, ha előre azon szomorú valóságot konstátálom, arra a meggyőződésre fognak jutni, hogy sokszor tekintélyes, jóra való családokban is, mintegy tervszerűen tanítják gyermekeiket nagy és veszélyes hibákra, bűnökre. Ott tanulja meg már zsenge korban az akaratosságot, engedetlenséget, hiúságot, élvezetvágyat, hazugságot, bosszuvágyat, irigységet. „En drága gyermekemet

ilyenekre tanítom?! Ki meri ezt nekem mondani?!” — gondolja sok szülő. Megengedem, hogy szándékosan nem történik, de megtörténik s ezen állításomat be is fogom bizonyítani.

Itt van egy kedves gyermek, a szülők öröme, boldogsága; rajongva szeretik szinte félve lesik, hogy minden kívánsága teljesedjék. Oh dehogy szabad a drága magzatnak egy kívánságát megtagadni! Ha aztán olyan kíván, amit józan gondolkodás mellett mégsem lehet megengedni, jelentkezik ezen túlságos szeretettel való nevelés eredménye: az akaratosság. Irmuska tejet akar; egyszerre legjobb szándék mellett sem haphatja meg; mikor a szorgos mama kis idő múlva elhozza, — fellöki a csészét. A „jó” mama biztatja vigasztalja és — más tejet hoz neki. — Józsi alig két éves, de ha nem megy minden kis feje szerint, egész nap képes dacolni; még akkor sem felel, ha kérdezik. Az anyja bizonyos önérzettel dicsekedve mondja: ép olyan mint az apja. — Feri Józsinak ellentéte. Jól tudja, ha sír, lármáz, akkor megkap mindent. Az egész háznép fél a kis zsarnoktól. Óhajtván várják azon időt, mikor iskolába fog járni; ott majd leszoktatják akaratosságáról. Mivel pedig az iskolában rendnek kell lenni, akarata nem teljesülhet mindig s azért ellenkezésbe jön tanítójával, kis társaival. A tanító, — hallatlan, — még meg is bünteti, a társai nem szeretik, azért megünja, megtűtálja az iskolát, tanítóját, gyermektársait. Későbbi életében is e miatt számtalan kellemetlenségnek lesz kitéve s ennek oka a szülők túlságos engedékenysége által nagyra nevelt akaratosság. Minden szülő, aki igazán és nem „majomszeretettel” szereti gyermekét, ha észreveszi akaratosságot, erőlyesen hozzálát annak kiirtásához. Ne riadjon vissza a büntetéstől sem, hisz a Szentírás mondja: „Aki a vesszőt kiméli, fiát gyűlöli.”

Amint az akaratosság, úgy az engedetlenség is legtöbbször az elhibázott családi nevelés következménye. Sok családban a gyermekeknek minden meg van engedve. Ha kicsiny, úgy azt mondják: még nem érti; ha 3—4 éves: még ráér, ha majd megnyílik az esze belátja, hogy engedelmességet is kell. S amikor iskolába kerül, sokszor már oly mély gyökeret vert lelkében az engedetlenség, hogy a tanító is csak nehezen bír vele. Más családban meg folyton parancsolnak. Sokszor olyant is, amit igazán nem lehet megtenni. Pontos engedelmességet ilyen szülő nem követelhet. A gyermek közömbös lesz, nem figyel a parancsokra, hanem azt teszi, ami neki tetszik. Még rosszabb, ha atya és anya parancsok osztogatásánál ellenkezésbe jutnak egymással. Az atya parancsol, az anya meg pártfogásba veszi a szófogatatlant. Ilyen eljárás által a szülők tekintélye csorbát szenved, minek következménye a nyílt ellenszegülés. Aki tehát engedelmességre akarja nevelni gyermekét, legyen parancsok osztogatásában rövid és következetes. Ezáltal a szülői tekintély fentartva marad s a tekintéllyel párosult szeretet fogja eredményezni a mindennél becsesebb gyermekded engedelmességet.

A hiúság is a mai ifjuságnak egyik főhibája. Már igen korán jelentkeznek s így azon látszatot kelti, mintha a gyermekkel már veleszületett volna, pedig ez is csak belenevelődött a fogékony lélekbe. Alig tanul meg járni, a gondos anya azon van, hogy gyermekével mindenhol feltűnést keltsen; a divat minden változatának hódol, csakhogy gyermekét mindenhol megcsodálhassák. „Milyen „csecse, hercig vagy ma”, „de helyes az a ruha rajtad!”, „milyen szép hajad van”, — melyik anya nem mondta ezt már gyermekének?! Es a gyermek?! Öntetszelgással tekint magára; ha társánál szebb ruhát lát, irigy szemmel néz rá és később már követeli, hogy mindent megkapjon, amivel hiúságát kielégítheti.

Az élvezetvágy gyökere is az elhibázott családi nevelésben keresendő. Már a legzsengőbb korban is elkényeztetik a gyermeket. Majdnem minden héten kap új játékszert; az iskolásokat elviszik színházba, moziba; a 9—10 éves gyermekeket órával, gyűrűvel ajándékozzák meg; 10—12 éves korban elviszik tánciskolába, estélyekre, bálókra. Ezen hibás nevelés következménye, hogy amikor a rendes körülmények közt nevelt gyermeknek még ilyenekről tudomása sincsen, addig ez a szegény „kis öreg“ mindezekben nem talál örömet, mert már megszokta és megúnta. Ha azután hiányzik a nevelésben az igazi vallásosság, akkor az ilyen ifjú és leány rövid idő múlva megújja saját magát, megújja a világot, megújja az életet.

A hazugságot is sokszor már a szülői házból tanulja meg a gyermek. „Mondd, hogy nem vagyok itthon;“ mondd a tanító úrnak: „rosszullét miatt nem voltál iskolában.“ Ne csodálkozzunk, hogy a gyermek alkalomadtán szintén hazugsággal segít helyzetén. A túlságos szigor is hazugságra bírhatja a gyermeket. „Aki azt tette, azt alaposan elverem.“ Hogy a gyermek erre azt feleli: „én nem voltam“, az bizonyos. — Máskor még éppen kész hazugságot adnak a gyermek elé. „Ugy-e nem te törted el ezt a szép tálat; ezt bizonyára az az ügyetlen cseléd tette.“ Hogy a gyermek helyben hagyja — természetes dolog. — Jancsi legyet akar fogni; eldönt egy szép virágtartót, az földre hull és eltörik. Sirva vallja be, hogy ő tette. Az anya haragjában azzal akarja vigyázatosra tanítani, hogy érezteti vele a bot hatását. A következő esetben a macska döntötte el.

Néha egész öntudatlanul bosszúra tanítják gyermekeiket. Ha valamely tárgy pl. asztal, szék által kis sérülést szenved, ezzel vigasztalják: ez a csunya szék csak várj, jól megverem. A bosszúvágy kielégítésre talál, a gyermek abbahagyja a sírást, lelke azonban nem nemesedett, hanem csak kárt szenvedett.

Az irigységet is beleplántálják a gyermeki lélekbe. Számtalanszor lehet hallani: „Csak volna nekünk az, ami ezen családnak van. Nem dolgoznak sokat, mégis jó megysorsuk; mi pedig fáradunk éjjel-nappal, mégsem jutunk semmire; de már ilyen a világ rendje, a rosszak részesülnek minden földi jóban, a jók meg szűkséget szenvednek.“ Étkelés alkalmával is nem ritkán irigységet támasztanak a gyermekekben. „Ha te nem eszed meg, odaadom testvérednek, vagy megeszem magam.“ A kis nebulo inkább maga fogyasztja el, ha nem is kell neki, mintsem másnak átengedné. Nagy mértékben felkeltheti az irigységet, ha a szülők akár milyen tekintetben kivételt tesznek gyermekeik közt. Szent kötelességük mind egyiket egyformán szeretni, mert a részrehajtás elfojtja a gyermeki szeretetet és egyetlenséget támaszt a testvérek közt.

Jóakarattal utaltam ezen néhány legfontosabb nevelési hibára. Végül egy csodaszert szeretnék ajánlani minden szülőnek, hogy gyermekéből boldog embert nevelhessen. Tekintsék gyermeküket Istentől rájuk bízott drága kincsnek; gondoljanak arra, hogy egykoron számot kell adni, miképpen bántak ezen szent birtokkal s azért neveljék őket őszinte, mély vallásosságra. Csak a mélyen vallásos ember tud a kísértések ellen sikeresen küzdeni, megpróbáltatásokban helyt állani és fájdalmak idején vigaszt találni. „Az erős nemzetnek talpköve a tiszta erkölcs;“ vallásosság és erkölcsösség pedig egy fogalom. Ha tehát ilyen vallásos-erkölcsösségre nevelő családokból áll nemzetünk, akkor megszűnik Petőfi panasza és eljött Vörösmarty szerint: „A jobb kor, mely után búzgó imádság epedez százezrek ajakán!“

Schwarz Mária
tanítónő.

Vasárnapi krónika.

Sok rendbeli értéket rejteget falai közt ez a város, anyagiakat és erkölcsieket egyaránt. És sajnos! bár nem színmagyar minden érzésünk, egy fajmagyar tulajdonsággal mégis dicsekedhetünk, azzal t. i., hogy szívesen szólunk meg és szólunk le mindent, a mi itthon, itt Sopronban születik meg, él és virul. Amikor tavaszidőben kizöldel a lankás domboldal és butor-holmival megrakott szekerek karavánja vontatja kifelé a nyaralás szükséges kellékeit, boldog löwér-tulajdonosok és bérlők tuskulánumbába: felragyog mindnyájuk tekintete! Belsőülött és „hergelaufen“ megtelepedettek egyértelműleg dicshymnuszt zengünk a mi Isten áldotta vidékünk gyönyörűségeiről. Egy szív — egy lélek vagyunk Sopron természeti szépségeinek magasztalásában.

Igazában csak az ismeri a mi ridegnek híresztelt városunkat, a kinek volt módja, erdei sétaútajainkon barangolni, aki végigtekinthetett virágos kertjeink, löwerek hosszú során és veréjtéktől gyöngyöző homlokát valamely környékbeli magaslat ormán csapongó szellő hűsítette.

Sokszor siránkoztunk azon, hogy miért nem tudjuk a nyaralók ezreit idecsodítani, hogy miért nincs bennünk is annyi üzleti élelmesség, mint példának okáért: osztrák szomszédainkban, akik bizony a kényelemnek legegységesebb feltételeit is nélkülözö falvaikat is sorjában nyaralóhelyekké avansztaltják (legtöbnyire ugyan csak címmel, jelleg nélkül).

Irtak már hozzáértőbbek, erről a tárgyról — sokszor és sokat és helyiérdekű egyesületeink közül a turista egyesület, a szépítő egyesület, nem különben a löwérérdekltség is megtett minden telhetőt. A sok buzgólkodásnak eredménye minden esetre, hogy lassan-lassan mind-többen keressik fel városunkat pár hétre, avagy pár hónapra pihenés, üdülés céljából.

Itt megforduló vendégeink hazatérve, persze feltárják otthon itteni élményeiket, beszélnek rólunk, szokásainkról, jó és rossz tulajdonságainkról.

Nem lehet — ügyebár — közömbös, mily véleményt támasztottunk ezekben az idegenekben s bizonyára nagyon is kívánatos, hogy kedves emlékekkel távozzanak nyaralóink és ne költsék oda hazára rossz hírünket.

És — mélyen tisztelt olvasó megbocsáss — tán jóleső érzés volna, ha sok egyéb dicséreten felül azzal emlékeznének meg rólunk: „ez a Sopron ma már tulajdonképpen magyar város!“ Tudom: jó részét a nyaraló közönségnek Ausztria szolgáltatja és azt is megértem: előnyünkre válik, hogy itt a magyarul nem értő és nem beszélő is boldogul, de még annak a külföldinek szemében is több a becsületünk, ha ebben a városban tartózkodása idején érzi némiképp a magyar kultúra, a magyar lélek kisugárzását.

És itt — kérem alázattal — ne méltóztassanak mosolyogni: egy csekélyke semmisségre hívjuk fel különösen a szépítő egyesület kegyes figyelmét. Nyaralóink egy részének homlokzatáról büszkén villog felénk egy-egy kedvesen megválasztott név és — ah — a legszebb épületek egyik-másikán — bizonyára nem céltudatos szándékosságból — csakis németnyelvű felírás díszelleg.

Szörszálhasogató aprólékoskodás vádjával illetés tán, kedves olvasó, ám elhidd: vagyunk Sopronban egynéhányan, akik az erdő fenséges csendjét kettőzött áhitattal fogjuk ünnepelni, ha ezeken a kis paltákon felragyog a magyar név is! Azután megtudnánk valahogy próbálni, amint a „művelt nyugat“ népei teszik: ünnepnap fellobogóznánk nyaraló házainkat,

milyen festői, milyen szemet gyönyörtető, mikor lágy szellő lengeti a háromszínű lobogót...

A szépítő-egyesület lelkes, a szép iránt érdeklődő elnökének jóindulatába ajánljuk szerény sorainkat. Most készülnek a virágnapra. Virág, virágcsokor a magyar nyelv is, a magyar lobogó is!

Tass Huba.

Hirek.

A király állapota. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Ófelsége éjjeli nyugalma állandó köhögés zavarta. A felség állapotában egyébként nincsen változás. Étvágy és erőállapot, valamint közérzet ki-elégítő.

A delegációba beválasztották Esterházy Miklós herceget és Solymosy Ödön báró országgyűlési képviselőnk.

Személyi hírek. Solymosy Ödön báró országgyűlési képviselőnk tegnap Sopronban tartózkodott és résztvett a megyei állandó választmány ülésén. — Dr. Kohl Medárd c. püspök a szt. benedekrendiek vendégeként néhány napig városunkban tartózkodott. — Dr. Wallner Ignác a soproni áll. főreáliskola igazgatója nyugalomba vonult. Távozásával nagy veszteség éri az intézetet, melynek 44 éven át talán a legbuzgóbb, legmunkásabb tagja volt; mint igazgató 17 évig állt az intézet élén, melynek ügyeit kiváló szakértelemmel, melynek ügybuzgósággal s a legnagyobb tapintatossággal intézte; a tanulóifjúsággal szemben való viselkedése az atyai szigorúsággal párosult szeretet volt; tanártársaival szemben a legnagyobb kollegialitás szelleme hatotta át; a szülőkkel és a nagyközönséggel való érintkezésben a legelőzékenyebb, legudvariasabb volt; mindeme kiváló egyéni tulajdonságainál fogva nemcsak a felsőbb tanhatóság elismerését és méltánylását érdemelte ki, hanem városunkban is osztatlan szeretetet és tiszteletet vívott ki magának; szaktudása és a tanítás terén elért kiváló sikerei úgy az összes középiskolákban, mint az egyetemeken országosan ismertté és becsültté tették nevét. Kívánjuk, hogy hosszú fáradtságos és sikeres munkássága után a jól megérdemelt nyugalmat minél tovább élvezze. — A főreáliskola ideiglenes igazgatójává Dr. Stodolny Gyula tanár nevezetett ki, aki remélhetőleg rövid idő alatt véglegesen is méltó utódja lesz nagynevű és kiváló elődjének.

Hivatalos látogatás. Nagy Mihály újonnan kinevezett felsőkismartonhegyi prépost a városi hatóságok vezető személyeinél hivatalosan tiszteletet.

Új postafőnök. A kereskedelemügyi miniszter M i s u r a y Ágost budapesti segédtitkár felügyelővé nevezte ki és áthelyezte főnöki minőségben a soproni 1. számú postahivatalhoz. Az új főnök rövid időn belül elfoglalja állását.

Kinevezés. Szupper Ferencet, a premontreirend csornai egyházi karnagyának fiát, a loretomi fiúnevelő-intézet tanítójává neveztek ki.

Közgyűlés. A polgári iskolai tanárok országos egyesületének sopron- és vasvármegyei fiókja május 2-án délelőtt 10 órakor tartja évi közgyűlését a helybeli polgári fiúiskola tornacsarnokában.

A megyei állandó választmány Dr. Baán Endre főispán elnöklése alatt e hó 24-én a vármegyei költségeloirányzat, alapok és alapítványok ügyében ülést tartott.

Szépítőegyesületünk Dr. Baán Endre főispánné, Dr. Töpler Kálmán polgármesterné és Dr. Heimler Károly főkapitány védnöksége mellett f. évi április hó 24-én délután 4 órakor a városháza nagytermében a rendezendő virágnapok tárgyában impozáns ülést tartott, melyen már ezen első alkalommal is számra nézve 150, vagyis

oly nagy számban jelentek meg Sopron városának minden szépért, jóért lelkesedő úrhölgyei, hogy a virágnapnak sikere már előre is biztosítva látszik. Dr. Baán Endre fővédnöknek szívélyes, lelkes megnyitó beszéde után csakhamar Schneider Vilmos postai számellenőr, főrendező vázolta a virágnap jelentőségét s szépen kidolgozott javaslatában a részletkérdésekre nézve nyújtott kellő utbaigazítást. A városszépítő egyesület a virágnap rendezésével ugyanis, amint ez huzamosabb idő óta már minden nagyobb városban állandósítva van, természetesen anyagiak elérését célozza, hogy azoknak birtokában az egyesület a szép fekvésű Sopron városának s vidékének még szebbé való varázsolhatása céljából újabb s újabb alkotásokat létesíthessen, melyekben mindenki igaz örömet lelje. A virágnapok keretébe, mivel az egyesület alkotásait a város minden egyes polgára élvezzi, helyesen az ösz-polgárságot is be akarják vonni, a virág-árusításnak a legszeleesebb keretekben való kiterjesztése mellett. A gyűjtésre vonatkozó technikai lebonyolítás keresztülvihetése okából pedig a várost 21 körzetre osztják; ily virágelárusító központok a többek között: az Erzsébetkert, déli-győrivasút, rendőr-házak, Royal-, Csítkovits kávéházak, Bioskópok s templom előtti s egyéb közterek stb. Megnyugtatóul még annyit, hogy, miután a virágnapok rendezésével nem a közönségnek a kizsákmányolása lesz a cél, az intenció az: ki virágot már vett (minimum 10 fillér) s azt láthatóan viseli, fölszólításnak már nem lesz kitéve. A virágnap iránt való érdeklődést a rendezőség reklamirozni fogja. Minden reklámnál azonban százszor többet ér, hogy az ügy oly előkelő, lelkes hölgyek kezébe van letéve és bárszonykacsók majd édes csicsérgéssel nyújtják a virágot, mit majd a legridegebb szív sem lesz képes kereken visszautasítani?!

Miniszteri adományok. A fülesli árvizkárosultaknak a belügyminiszter, Feketeváros községnek pedig legelő javítási célokra a földmívelésügyi miniszter 300-300 koronát utalványozott.

Helyszini vizsgálatok. Dr. Kakas János árvaszéki elnök f. hó hó 27-én Ivánban, f. hó 29-én Szárföldön, május hó 2-án Rábaszovátán, május hó 6-án Kapuvártól vizsgálja meg a községi gyámügyi ügyvitelt.

A városi szinügyi bizottság szerdai ülésén véglegesen megszövegezte Szabó Ferenc új igazgatóval kötendő szerződést, melyben az eddig a város által viselt 1500 korona világitási költség és az 500-600 koronát kitevő rendőri költséget az igazgatóra hárítják. A belügyminiszter azon leirata, amelyben közli a várossal, hogy a városi mozgósínház felállítását csak úgy engedélyezi, ha a magyar színművészet kellő védelemben részesül, a bizottság Dr. Schwartz Sándor indítványára elhatározta, hogy az eddigi színházi szabályzathoz ragaszkodik, mert ennek értelmében a mozgósínházak jövedelmüknek egy részét úgyis a magyar színgazgatónak biztosították. Az az egy azonban bizonyos, hogy a mozika színésznek föltétlenül ártanak.

A soproni kath. népszövegség választmánya e hó 26-án délután 3 órakor a kath. népiskola (Petőfi-tér) tanácskozó termében ülést tart.

A fősorozás Sopronban május 20, 22, 23 és 25-én lesz.

Felolvasás. Az új választójogról a soproni kath. elemi iskola egyik kiválóan képzett agilis tanítója Káth József a fertőendrédi népházban nagyszámú hallgatóság előtt érdekes és tanulságos felolvasást tartott.

Asztalos-segédék mozgalma. Május 1-én jár le az asztalosmesterek és segédék közt az 1910-ben életbelépett kollektív-szerződés. Az eddigi megállapodással szemben a segédék a munkaidőnek 9¹/₂ órától 9 órára való leszállítása mellett bérjavítást is kívánnak. Az eddigi tárgyalások még

nem vezettek eredményre s nem tartjuk kizártnak, hogy a segédék, kivánságaiknak elutasítása esetén, sztrájkba lépnek.

A „Soproni Kneipp-Egyesület” f. hó 19-én tartotta a „Pannonia” szálló fehértermében V. rendes közgyűlését, amelyen a tagok nagy számmal jelentek meg. A közgyűlés tudomásul vette Varga Henrik egyesületi elnök, valamint Kuharszky Rezső pénztári és Riesz Antal titkári jelentését. A közgyűlés sajnálkozását fejezte ki afelett, hogy a felállítandó nap- és légfürdő iránt oly kevés visszhangra talált a közönség körében. Elhatározta, hogy ezen-től tagsági díjakat be nem szed, és hogy tagokat tagdíj-fizetési kötelezettség nélkül is felvesz. Varga Henrik vasuti főellenőr lemondása folytán dr. Weiler Béla, ügyvédet választotta meg a közgyűlés elnökül. Elhatározta továbbá, hogy nőtagokat is nagyobb számban fog a választmányba választani.

A fiatalok soproni felügyelőhatósága 1914. évi április hó 26-án, vasárnap d. e. 10 órakor Sopronban a kir. törvényszék helyiségében (I. emelet 67. sz. terem) ezévi teljes ülését tartja.

A Frankenburg Irodalmi Kör pályadíjai. A Frankenburg Irodalmi Kör vidékünk irodalmi életének fellendítése és íróinknak irodalmi tevékenységre való buzdítása érdekében a következő pályadíjakat tűzte ki: 1. 100 koronát novellára; 2. 60 koronát költeményre (illetőleg költeménysorozatra); 3. 120 koronát kritikai értekezésre, melynek tárgya: a magyar drámai irodalom Csiky Gergelytől napjainkig. A pályázatok benyújtásának határideje 1914. évi augusztus hó 31-ike. A pályázati szabályok közül kiemeljük a következőket: 1. Pályázhatnak soproni és sopronmegyei lakosok, úgyszintén soproni vagy sopronmegyei illetőségűek. 2. Pályázni csakis új és eredeti művekkel lehet. 3. Mindenrendü pályáirat a fent közölt határidőig a Frankenburg Irodalmi Kör főtitkári hivatalához címezve küldendő. 4. A díjak odaitétele tekintetében a Frankenburg Irodalmi Kör igazgató tanácsa által kiküldendő bírálóbizottság dönt, mely a díjak odaitelésén kívül, érdemes munkákat dicséretben is részesít. 5. A pályadíjak nyertesei kötelesek a Kör elnökségének kivánságára a pályamunkát a Kör valamely estélyén felolvasni, illetőleg a pályamunka felolvasását megengedni.

Újítás a lakosság bejelentése körül. A lakosság lakváltoztatásának be- és kijelentése körül folyó évi május hó 1-ével a következő változtatásokat léptetik életbe: Mig eddig a lakosság részére a rendőrbjelentési hivatalnál történendő be- és kijelentésekre egyforma mintájú lapok állottak a lakosság rendelkezésére, ezután a bejelentésekre fehér színű lapok és a kijelentésekre kék színű lapok lesznek használatban. Úgy a be- mint a kijelentési lapok egy a be- vagy a kijelentést igazoló szelvényvel vannak ellátva, mely szelvények szintén a fél által töltendő ki s melyek a benyújtás alkalmával a félnek visszaadtnak annak igazolására, hogy a be- vagy kijelentés eszközöltetett. Úgy a be- mint a kijelentő lapok egyes rubrikái a felek részéről gondosan kitöltendőek.

Díztorna. Brunner Dóra svédornatanító szombaton délután 6 órakor első ízben tartott nyilvános díztornát tanítványaival. Több uriaszony és számos urleány tanítványa tett bizonyosságot a mester rátermettségeről a felső-leányiskola tornatermében megjelent nézőközönség előtt.

Betörés Csornán. Hodelsmann Noé vegyeskereskedésébe április 24-én virradóra ismeretlen tettesek betörték. A szomszéd, Klein Sándor felől a falat átfúrták és behatoltak az üzletbe, de ott nem tettek kárt. Innen a konyhába mentek, ahol a mosdószekevényen egy fazék alatt 40 K-t találtak, az elvitték. A tetteseket a csendőrség keresi.

Ország-világ.

A hercegprimás Budapesten. Dr. Csernoch János hercegprimás titkára, dr. Leopold Antal kíséretében szék- városából, Esztergomból többnapos tartózkodásra Budapestre érkezett.

Haldoklik a zágrábi érsek. Dr. Posilovics György zágrábi érsek állapota rosszabbra fordult. Aggasztó szívgyöngeségi tünetei is vannak, úgy, hogy környezeté már a katasztrófától tart. Bauer Antal érsek-koadjutor elrendelte, hogy Posilovicsért az egyházmegye valamennyi templomában imádkozzanak.

Új udvari tanácsos. A király Wenes Jenő győri polgármesternek udvari tanácsosi címet adományozott.

Háború Mexikóban. Amerikai flották ágyui bombázni kezdték Veracruzát. A mexikói partok két legjelentékenyebb kikötője már amerikai kézben van. Ha a forradalmárok Huertával közösséget vállalnak, akkor az Egyesült-Államoknak óriási hadsereget kell mozgósítaniok és száz milliókra fog rúgni a hadi költség. Huerta kijelentette volna: három hét alatt négy millió főnyi hadsereget tud föllállítani. A forradalmárok vezére hajlandó Huertával együtt harcolni. Ha vissza nem vonják a tengerészcsapatokat, az egész nép háboruba megy az Egyesült-Államok ellen. Mexikó 20.000 főnyi sereget állít szembe a partraszállt amerikai tengerészcsapatokkal. Amerika 400 ezer embert mozgosit.

Egy község pusztulása. Atyha községben nagy tűzvész pusztított és a lángok rövidesen halvanegy házat hamvasztottak el. A tűznek két emberélet is áldozatul esett, azonkívül sok háziállat is elpusztult. A tűz úgy keletkezett, hogy gyermekek gyújtóval játszadoztak és közben egy pajtát felgyújtottak.

Románia háromszázmillió hadi-kölcsöne. A román kormány újabb háromszázmillió kölcsönt készült felvenni. Az új kölcsönt kizárólag a hadsereg fejlesztésére és az ujonnan szerzett területek védelmezésére fogják felhasználni. A külföldi pénzpiacokkal már megkezdtek a tárgyalást.

A hadügyi költségvetés rendes követelése 55 millió koronával lesz több, mint az előző évben; ebből quóta szerint 34 millió 600 korona jut Magyarországra. Az új hajókra kívánt hitel 55 millió korona. Mennyi iskolát, kórházat s templomot lehetne ezen sok millióból építeni?

A nagygyakorlatokat az idén vas megyében, Szombathely vidékén tartják meg. A hadvezetőség olyképen határozott, hogy a főhadiszállás Szombathelyen lesz. E nagy gyakorlatnak főérdekesége meg az, hogy azt látogatásával Vilmos német császár is megtiszteli, ki a püspökvárban fog lakni, Ferenc Ferdinánd trónörökös a megyeházán szállásolják el. Bizonyára azon fognak lenni, hogy a nagygyakorlat várakozáson felül sikerüljön, dokumentálván a monarchiának impozáns harcképességét.

Forgácsok.

„Talpra magyar!... irta és szavalt a jeles Petőfink; szavai visszhangra találtak az egész országban. Azóta sok mindenféle megváltozott e hazában s új jelszó támadt: „Talpa alá magyar!... Ki nem hiszi, nézzen egy kissé körül társadalmi berendezésünkben.

„Tengerre magyar!... mondotta régen hazánknek egyik nagy fia s emlékeztettek bennünket nagy Lajos királyunk korára, mikor három tenger is mosta országunk határait. Most az új honfoglalók, kik kirántják a régi honpolgár alól a magyar földet s a kivándorlási ügynökök új jelszó

harsogtatnak fülünkbe: „Tengerentúlra magyar!”...

Lelkesen énekeltük a szózatban: „itt élned halnod kell” s most a tejjel, mézzel folyó magyar hazában, ahol a magyart féltették, hogy a saját zsirjában fog megfulladni, felszáll a keserű sóhaj: itt maholnap, ha ez tovább így tart, élned halnod kell!...

Sajtópártolás. Sokan pártolnak a sajtót, hogyha legalább is ruszti must csöpögne belőle; sőt a keresztény sajtót is, ha folyton idegbontó szenzációkat s a kemencetűztől még párologó híreket hozna; mintha a beteges idegeknek s az ipari kulturának ez volna a legbiztosabb gyógyszer s biztosítana a halál ellen. Szerintem a keresztény lapok pártfogása a helyes modern apostolkodás egy lényeges alkotórésze.

Búsongó Dani.

Közgazdaság.

Mezőgazdaságunk jövője.

Tudjuk, hogy az elültetett makk kikelve, kedvező talaj és légköri viszonyok mellett 5—6 évtized alatt erős törzsű tölgygé fejlődik, melynek hatalmas koronája az elemek viharaival játsza dacol. A csemete az első decennium alatt alig fejlődik valamit, a további fejlődés már észrevehetőbbé lesz, míg az 5—6. évtizedben úgy magassága mint vastagsága által a szemlélőnek imponál.

Botanikus szemmel vizsgálva a növekedést látjuk, hogy a fácska évenként új galyakat hajt, az évyűrű a törzs vastagságát növeli, a gyökérzet pedig kifapogatván az alkalmas út, koralakban terjeszkedik, hogy a föld feletti résznek az összeszivott és vegyileg átalakított táplálékot továbbítsa. A bővebb táplálékot tartalmazó földben a növekedés kedvezőbb; az évyűrűk vastagabbak, a korona magasabbra szökik fel, és a fát két-három évtizeddel előbb lehet értékesíteni, mint a silány, tápszegény talajban vegetáló társát.

Ez elemi példához hasonlóan az egyes nemzetek, államok, ezek műveltsége, ipara, kereskedelme, földművelésügye, vagyoni jóléte és ezekkel együtt hatalma és tekintélye is fejlődésnek indul, növekedik, majd virágzik, hogy fejlődésének zenitje után hervadásnak induljon, elenyésszen és más egyedeknek engedjen teret ezen körül újra kezdésére.

Hogy a vagyont az európai népek mindig megbecsülték, elég a görögökre és a rómaiakra utalni. Az áthéniak termőtalajuk mostahasága miatt a kereskedelem által szereztek meg azon anyagi jólétet, mely képessé tette őket a civilizációnak átvételére, fejlesztésére és tovább adására. Az egiptomiak, babilóniak főleg a föld okszerű megmunkálásából éltek. Öntöző műveiket ma is emlegetjük. A rómaiak utakat építettek, szőlőt ültettek, földet szántottak, erdőket irtottak, és hatalmuk egyik forrása az akkori viszonyokhoz képest jól fejlett földművelésük volt.

Őseink a IX. században elfoglalván hazánkat, halászat, vadászat és állattenyésztés mellett a harc volt fenntartó elemük. Tudjuk, hogy Gézának és Szt. Istvánnak két emberöltő alatt csak nagy erőfeszítéssel sikerült az erkölcsök megszelidítése és a munkának megkedveltetése.

A mai értelemben vett modern, természettani alapon nyugvó kísérleti földművelésünk csak a XIX. század első felében indul meg. Vas Gereben Nagy Idők Nagy Emberek című korrajzában igen érdekesen írja le, mennyi küzdelem állította fel a keszthelyi gróf Magyarországnak egyik legelső mezőgazdasági szakiskolánkat. Nemcsak a nép, hanem az akkori intelligencia és a földesurak nagyrésze sem birta intencióit megérteni, sőt józan esztét is gyakran kétségbe vonták.

Pedig ő volt nálunk az első közül, aki hirdetni kezdte, hogy az a legjobb gazda, aki egy meghatározott területen a legnagyobb termést tudja produkálni. Az ember nem képes megítélni mi volt benne nagyobb: a korát megelőző esze, avagy az előítéleteken és akadályokon győzedelmeskedő nagy energiája. Majd a Legnagyobb Magyar művei erjedésbe hozták az országot. Gazdaggá akarta előbb tenni hazáját. Hogy ezt elérje, a gazdaság ügyszólván minden ágára adott a nemzetnek tanácsot, utmutatást és példát.

A művelt nyugaton huzamosabban tartózkodó Széchenyi akaratlanul is összehasonlítván hazánk akkori állapotát mindazon országok viszonyaival, a melyeket alaposan áttanulmányozott és az eredmény hazájára nem volt kedvező. Ekkor támadt benne az akarat: hazáját oly művelté és gazdaggá tenni, mint a milyen fokon a többi nyugati népek állanak.

Tagadhatatlan, hogy különösen a kiegyezés óta közgazdaságunk óriásit fejlődött. Az erdők nagy részét a többet jövedelmező gabona és takarmányfélék váltották fel. A mocsarak helyén termékeny aranykalász leng. Állatállományunk megnemesedett. A termékek megsokszorozódtak, a föld és ingatlan értéke meghatványozódott. De azt is meg kell engedni, hogy a többi országok sem maradtak tétlenségben. Különösen a germánok haladtak óriásit e téren.

Ha az időt az óra két mutatójának egymáshoz való viszonyából olvassuk le, úgy az egyes országok mezőgazdasági szintjét, fejlettségét azon országos termés-átlagok mutatják, melyeket azok egy meghatározott területen elérni bírnak. Mivel ez alkalommal különösen a gabonafélékkel kívánok foglalkozni, a szíves olvasónak az alábbi táblázatban Európa országainak átlagterméseit mutatom be. E számok mutatják az egyes országok gazdasági szintjét. A legintenzívebb gazdálkodás ott folyik, ahol a hektáronkénti országos átlagtermések a legmagasabbak. A legelhanyagoltabb a földművelés ott, ahol ugyanazon a területen legkevesebbet terem a föld.

Európa országainak átlagtermése hektáronként az 1912. évben:

Az ország neve	M é t e r m á z s a						
	buza	rozs	árpa	zab	kukorica	krumpli	
Dánia	26:30	16:92	25:37	19:50	—	150—	
Belgium	23:50	22—	27:50	24—	—	209:10	
Németország	22:64	18:50	21:90	19:40	—	150:26	
Svájc	19:18	17:76	18:80	18—	33—	130:50	
Angolország	19—	16:72	18:68	16:13	—	102:22	
Svédország	18:10	14:25	17:65	15:59	—	124:36	
Bolgárország	15:50	14:70	15:40	10:90	21:50	—	
Norvégia	15—	13:40	19:80	15:40	—	138—	
Ausztria	15—	14:64	16—	13—	12:80	—	
Törökország	13:95	14:56	13:94	8—	17:38	58:34	
Magyarország	12:96	11:61	14:06	10:49	18:24	86:32	
Szerbia	11:50	8:90	10—	7:50	9:91	—	
Olaszország	9:50	10:90	7:50	8:10	15:60	45:10	
Bosznia	8:13	6:95	7—	8:41	9:79	37:65	
Spanyolország	7:94	8:13	9:68	7:24	14:15	98:98	
Országok	6:85	8:99	8:64	8:34	12:09	83:28	

Ez értékszámok tanúsága szerint hazánk földművelésügye a többi országokhoz képest nem áll magas nivón. Sokan megelőznek minket, utánunk csak kevesen következnek. Dánia, Belgium kat. holdankint körülbelül 90, Németország 80°-kal nagyobb átlagterméseket produkál mint mi. Mig mi egy katasztrális holdon körülbelül 200 korona bruttó jövedelmet tudunk felmutatni, addig a dánok, belgák és németek majd a kétszeresét természetik ugyanolyan nagyságú területen. Másszóval ez annyit jelent, hogy Magyarország 50 millió méterháza buza helyett 100-, 14 millió q rozs helyett 28-, 15 millió q árpa helyett 30- és 12 millió

méterháza zab helyett 24 millió méterházaát produkálhatna, ha a mi mezőgazdasági nivónk ugyanazon a színben állana, mint a millyenen az aposztrofált országoké. A gabona-félék arányához a takarmány és kereskedelmi növényekből is nagyobb terméseket kell elérnünk a jövőben. Pénzértékben kifejezve az évi haszon; amit a nemzet a többtermésből elérhet, több millióra rug.

A fejlődésnek e téren szinte beláthatatlan perspektívája nyílik. És hogy ezen eredményt elérhessük nemcsak a hivatásos gazdatiszteknek kell a gazdaság minden egyes ágával behatóan foglalkoznia, hanem mindenkinek, akinek erre alkalmas ingatlana van. A község intelligens vezetőinek, az iskolának főleg a kisbirtokost kell kiragadni mai túlzott konzervatívizmusból. Egy-két évtized alatt már látható eredményt lehet elérni. Ha majd minden község eddigi terméseinek kétszeresét éri el, nemcsak az általános jólét lesz nagyobb, hanem hazánk is könnyebben fog ellentállani azon viharoknak, melyekkel ellenfelei elpusztítani szeretnék.

Dubrovits János.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. S. V. Pannonhalma. A kezdettel járó nehézségekkel küzdünk. Gondoskodtunk a lap rendszeres továbbításáról.

Dr. B. G. Pozsony. Felette kellemetlen, zavaró sajtóhibákért bocsánat! Igyekszünk lehető tökéletességre. Kegyes bátorítást és nagyrértékű támogatást hálásan köszönjük. Mindegyik számból megy a kívánt példány.

B. Csorna. Hírt köszönettel vettük. Kérjük állandó szíves érdeklődését.

B. F. Lövd. Üdvözlő sorait annak jeléül fogadjuk, hogy lapunkat mégis csak várták és szívesen látják. Előfizetést kiadói hivatalunk köszönettel vette.

W. J. Pusztasomorja. Mutatványszám megy. Támogatást és ajánlást kérünk, hogy minél többet és jobbat nyújthassunk.

Iparosok Társaság Szany. Előfizetést köszönettel nyugtazzuk. Programunk az iparosok érdekeinek megvédését is felöleli.

T. J. Fertőszéplak. Jóleső buzditó üdvözlétet köszönjük. Politikával nem foglalkozhatunk, tán idővel a közönség erős érdeklődése lehetségessé teszi. Bár-mikor szívesen fogadjuk jóakaróink útbaigazító tanácsait.

Sch. M. Lakompak. Kedves cikkért és a meleg kísérő sorokért köszönet. Mindig örömmel látjuk!

Cs. S. Temesvár. Rákóczy-cikket sietünk hozni, ugyan azt írják: lobogónk csak látszatra háromszin, valójában sárga! Szerencsénkre sokkal komolyabb feladatot vállaltunk, semhogy kicsinyes csipdesés sért-hetné érzékenységünket!

D. R. Kiskomlós. Nagy örömmel várom. Hálás köszönet!

T. F. Rőjtök. Igyekszünk legyen arányban erőnk, akkor megközelítjük a célt. Köszönjük kegyes érdeklődését!

Hová menjünk szórakozni?

Fel az „Alm“ vendéglőbe, mely a soproni közönség kedves kiránduló helye.

Liesingi sör, jó borok és izletes ételek, úgyszintén a legpontosabb kiszolgálás.

Számos látogatást kér Horváth Antal „Alm“-vendéglős.

Mayer Frigyes

ruggyanta-bélyegző gyára

SOPRON

ÚJTELEKI-UTCA 46. SZÁM

A legjobb és legolcsóbb árak!

Legújabb rendszerű

Peronospora-permetezők

valamint

mindennemű kellékek a legolcsóbb árak mellett állandóan raktáron. — „Peronospora-permetezők“ javítása gyorsan és olcsón.

GALCSEK JÓZSEF

építészeti bádigos és peronospora-permetező készítő Sopron, Várkerület 8. sz. és Szt.-Lélek-utca 3. sz.

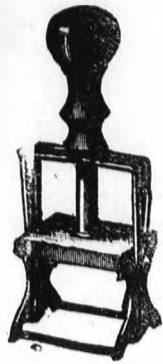
Steiner Vilmos

élő virág-kereskedése

SOPRON

Várkerület 38/40. sz.

Megyei telefon 350. sz.

A legszebb és legolcsóbb

**ruggyanta-
bélyegzőt**

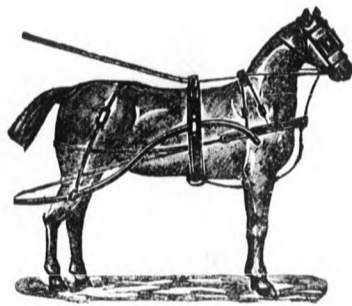
legjobb anyagból készít

Váradi Ignác
Sopron, Ötvös-utca 8. sz.Alapított 1773. — Telefon 113.
Irógép-szállag s kellékek dús raktára.**IFJ. GECSEG GYULA**Telefon
433műkelfestő és vegytisztító
Sopron, Várkerület 20. sz.Elvállalok festésre és tisztításra egyenruhákat, uri-
és női öltönyöket, díszítő butorszöveteket, függönyö-
ket, csipkéket, szőnyeget, napernyőket, keztüket,
szőrméket, himzéseket, tollakat, selyem- és szövet-
ruhákat. Plisszírozás és couflírozás gyorsan készül.**TÖPFL ANTAL**

diszletfestő és mázoló

Szélmalom-utca 6. **SOPRON.** Rákóczy-utca 17.Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, mint templom-
festéseket stb. minden kivételben, a legegyszerűbbtől a legfinomabb
és művészi kivitelig. Kívánatra tervrajz és költségvetés.**Strohmayer Ferenc**

kárpitós és díszítő

SOPRON, SZENT-GYÖRGY-UTCA 17. SZÁM. Elvállal mindennemű stilben be-
rendezéseket a legegyszerűbbtől a
legfinomabbig. Mindenféle javítá-
sok gyorsan és olcsón eszközöl-
tetnek. Tervrajzzal és költségvetéssel
szívesen rendelkezésre állók.**TAKÁCS GYULA :: SOPRON.**Ajánlja magát mindennemű a szakmájába vágó
munkák pontos és jótállás melletti kivitelére.Nagy választék
utazó táskák-
ban, bőröndök-
ben és nyereg-
felszerelé-
sekben.

Javítások gyorsan és olcsón eszközöltenek.

ÉBEL KÁROLY

képesít. látszerész

SOPRON

Várkerület 44. sz.

Javítások gyorsan és olcsón. =

Ajánlja nagy raktárát szem-
üvegekben finom Rathenow
homogén üveggel. Szabadal-
mazott orrcsüptető, láthatatlan
rugóval. „Reform“-Parometer
minden államban szabadal-
mazva. Látesővek, finom és
igen éles üveggel. Thermo-
merek, bor- és tejmérők,
stb. a legolcsóbb árak mellett.**Liesingi Back-sör**Minden **szerdán** és **szombaton** egész
nap **friss** csapolás. Kiváló tisztelettel**Schrems József**

Sopron, Színház-utca 25. szám.

Aisingarits Károly

bábsütő és gyertyaöntő

Sopron, Domonkos-utca 3. sz.

Ajánlja a n. é. kö-
zönségnek dús rak-
tárát bábsütő-külön-
legességekben,
valamint a magas
klérus részére szük-
séglendő templomi
viasz-gyertyákban.**Habermann Gyula**

Sopron, Várkerület 81. sz.

Telefon-szám 371.

Alkalmi ajándékok!

Olcsó árak! =

Figyelmes kiszolgálás!

Ajánlja nagy raktárát norin-
bergi, diszmű- és játékaruk-
ban. Berndorf evőeszközök
és fémáruk gyári árban. Utazó
kosarak, bőröndök és kézi
táskák minden kivételben. —Különböző sport-cikkek, tennis-
raketek és labdák, futbalok,
bel- és külföldi gyártmányok.Acéláruk, ollók és zsebkések,
borotva-készülékek a legegy-
szerűbbtől a legfinomabb mi-
nőségben. Francia illatszerek
nagy választékban. Kefeáruk,
fésűk és toilett-tükrök csakis
elsőrangú gyártmányok jót-
állás mellett.Helyiség-változtatás. Értesitem az igen tisztelt üzletfeleimet
és a nagyérdemű közönséget, hogy a**művirág-kereskedésemet**a Színház-utca 1. sz. házból a **Színház-utca 11. sz.** házba (Jány-
féle ház) helyeztem át. Ezen alkalommal vállalatomat a modern követel-
ményeknek megfelelően megnagyobbítottam, hogy a jövőben gazdag
választékú modern, finom francia virágkülönlegességekkel szolgálhassak.
Szíves pártfogást kérve, maradok kiváló tisztelettel **Fleischmann Lipót**

művirág készítő.